ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1959

Vyhlásené: 24.07.1959 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

48

Zákon

z 9. júla 1959

o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1
Účel zákona

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným základným výrobným prostriedkom poľnohospodárskej výroby. Preto treba poľnohospodársku pôdu, najmä ornú podľa ustanovení tohto zákona chrániť ako poľnohospodársky pôdny fond a vytvárať predpoklady pre jej rozširovanie a zlepšovanie.

§ 2
Poľnohospodársky pôdny fond

(1) Súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu sú pozemky poľnohospodársky obhospodarované a pozemky, ktoré boli a majú byť naďalej poľnohospodársky obhospodarované, ale dočasne obrábané nie sú.

(2) Za súčasť poľnohospodárskeho pôdneho fondu možno vyhlásiť pozemky, pri ktorých je národohospodársky odôvodnené, aby sa poľnohospodársky obhospodarovali, najmä pozemky, ktoré boli pred účinnosťou tohto zákona svojmocne odňaté poľnohospodárskej výrobe, a pozemky, ktoré neslúžia bezprostredne poľnohospodárskej výrobe, ale sú pre poľnohospodársku výrobu nepostrádateľné.

§ 3
Určenie poľnohospodárskeho pôdneho fondu

O tom, že ide podľa § 2 ods. 1 o súčasť poľnohospodárskeho pôdneho fondu, rozhoduje v pochybnostiach výkonný orgán okresného národného výboru. Jemu aj prislúcha vyhlasovať pozemky podľa § 2 ods. 2 za súčasť poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Rozširovanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu a jeho využitie pre poľnohospodársku výrobu

§ 4

(1) Výkonné orgány okresných národných výborov v spolupráci s výkonnými orgánmi miestnych národných výborov, prípadne ich prostredníctvom zisťujú v obciach pozemky, ktoré by sa mali vyhlásiť za súčasť poľnohospodárskeho pôdneho fondu (§ 2 ods. 2).

(2) Pozemky, ktoré sú súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu, musia sa využiť čo najúčelnejšie pre poľnohospodársku výrobu, pričom sa musí najmä sledovať zabezpečenie riadneho obhospodarovania ornej pôdy.

§ 5

(1) Výkonné orgány miestnych národných výborov zisťujú v obciach poľnohospodársku pôdu, ktorú je účelné premeniť na ornú pôdu, prejednávajú premeny s vlastníkmi (užívateľmi) pôdy a v odôvodnených prípadoch im môžu premenu pôdy uložiť; premenu spravidla uložia, ak zistia, že bez súhlasu kompetentných orgánov bola pôda pôvodne orná premenená na inú pôdu poľnohospodársku alebo bola odňatá poľnohospodárskej výrobe.

(2) Výkonné orgány okresných národných výborov môžu si vyhradiť rozhodovanie o uložení premeny pôdy podľa odseku 1.

§ 6
Vedenie prehľadu o poľnohospodárskom pôdnom fonde

(1) Výkonné orgány miestnych národných výborov sú povinné viesť v rámci jednotnej evidencie pôdy riadny prehľad o poľnohospodárskom pôdnom fonde v obci, a to podľa jednotlivých sektorov, vlastníkov (užívateľov), plôch a kultúr, vyznačovať v ňom všetky zmeny a udržiavať ho v súlade so skutočným stavom.

(2) Vlastníci (užívatelia) pozemkov tvoriacich poľnohospodársky pôdny fond sú povinní bez meškania hlásiť každú zmenu vo vlastníctve, v osobe užívateľa a v spôsobe užívania pozemku výkonnému orgánu miestneho národného výboru. Výkonný orgán miestneho národného výboru pred vyznačením zmeny v prehľade o poľnohospodárskom pôdnom fonde preskúma správnosť a odôvodnenosť hlásených zmien, najmä sa presvedčí, či zmeny vyžadujúce schválenie boli kompetentnými orgánmi povolené.

(3) Výkonné orgány okresných národných výborov sústavne dozerajú na správne vedenie prehľadu o poľnohospodárskom pôdnom fonde v obciach, najmä aby prehľad bol udržiavaný v súlade so skutočným stavom.

(4) Predpisy o jednotnej evidencii pôdy nie sú ustanoveniami o vedení prehľadu o poľnohospodárskom pôdnom fonde dotknuté.

§ 7
Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu pri obhospodarovaní pozemkov a ich úpravách

(1) Poľnohospodárske pozemky musia sa obhospodarovať tak, aby poľnohospodársky pôdny fond sa nezmenšoval ani nezhoršoval, ale aby sa úrodnosť pôdy zvyšovala. Na svahových pozemkoch musia byť orba, kultivačné práce, siatie (sadba) vykonávané po vrstevniciach, na pozemkoch ohrozených vodnou a vetrnou eróziou používané protierózne osevné postupy, zriaďované ochranné zasakovacie a protideflačné pásma, kultúry rozmiestňované tak, aby sa kultúry odolnejšie proti erózii účelne striedali s kultúrami menej odolnými, musí byť obmedzovaná voľná pastva a vykonávané iné vhodné opatrenia podľa prírodných podmienok.

(2) Výkonný orgán okresného národného výboru môže po vypočutí výkonného orgánu miestneho národného výboru vlastníkom (užívateľom) pozemkov uložiť, ktoré opatrenia sú povinní vykonať; pritom im môže určiť rozsah takýchto opatrení a spôsob ich vykonania.

§ 8
Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu pred jeho odnímaním poľnohospodárskej výrobe

(1) Poľnohospodársky pôdny fond je určený pre poľnohospodársku výrobu a žiadna jeho súčasť nesmie byť tejto výrobe odňatá, pokiaľ nebola podľa ustanovení tohto zákona vyňatá z poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

(2) Aby sa ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu včas zabezpečila, musia byť už perspektívne plány výstavby a územné plány vzájomne uvedené v súlad s perspektívnymi plánmi poľnohospodárskej výroby a s ochranou poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

(3) Ak musí dôjsť k odňatiu poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výrobe, treba dbať, aby

a) sa použila v prvom rade poľnohospodárska pôda horšej akosti a najmä aby sa chránila orná pôda, ak nemožno pri výstavbe použiť nepoľnohospodársku pôdu;

b) sa vyňala čo najmenšia plocha z poľnohospodárskeho pôdneho fondu;

c) umiestenie výstavby bolo pokiaľ možno v súlade so záujmami poľnohospodárskej výroby;

d) po skončení výstavby sa bez meškania vykonala taká terénna úprava, aby pôda pri výstavbe dotknutá bola spôsobilá na ďalšie obrábanie.

(4) Pri prejednávaní investičných úloh, najneskoršie však pri vydaní územných rozhodnutí, musí byť rozhodnuté o vyňatí pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Rozhodnutia sa vydajú spoločne, pokiaľ o vyňatí pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu sa nerozhodlo vopred. Pri rozhodovaní o umiestení nadzemných a podzemných vedení sa musí prihliadnuť najmä na to, aby nimi sa čo najmenej sťažilo obhospodarovanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu pri prevádzke priemyslových podnikov, najmä banských, a pri budovaní komunikácií a vodohospodárskych diel

§ 9
Aby sa zabránilo škodám na poľnohospodárskom pôdnom fonde prevádzkou priemyslových, najmä banských podnikov, prípadne aby sa škody obmedzili na mieru čo najmenšiu, sú podniky povinné:

a) súčasne s plánom ťažby vypracovať plány zahladenia následkov dolovania na povrchu a rekultivácie ťažbou dotknutých pozemkov;

b) skrývať oddelene vrchnú kultúrnu vrstvu pôdy, prípadne i hlbšie uložené zúrodnenie schopnej zeminy na celej prevádzkou dotknutej ploche, postarať sa o ich hospodárne využitie alebo riadne uskladnenie na účely rekultivácie alebo zabezpečiť ich odvoz na plochy určené výkonným orgánom okresného národného výboru;

c) ukladať odpratávacie hmoty vo vyťažených priestoroch vlastných alebo susedných závodov, a ak to nie je technicky možné alebo hospodársky odôvodnené, uložiť ich v prvom rade na plochách neplodných alebo na pôdach horšej akostnej triedy, ktoré sa za tým účelom vyňali z poľnohospodárskeho pôdneho fondu;

d) vykonávať už v priebehu prevádzky vhodné terénne úpravy pozemkov prevádzkou dotknutých tak, aby tvarom, uložením zemín a vodnými pomerami boli pripravené pre rekultiváciu a vyhovovali potrebám poľnohospodárskeho, prípadne iného hospodárskeho využitia;

e) vykonávať sústavnú rekultiváciu narušených pozemkov určených na opätovné poľnohospodárske využitie tak, aby zúrodňovacím procesom sa vytvorilo také pôdne prostredie, ktoré by umožňovalo využiť rekultivované pozemky pre poľnohospodársku výrobu (t. j. vytvoriť pôdu s priemernou úrodnosťou);

f) po zastavení prevádzky vykonať bez meškania dokončenie pôdnych úprav pozemkov za účelom ich rekultivácie a plán týchto úprav predložiť na schválenie výkonnému orgánu okresného národného výboru.

§ 10

Pri budovaní hradských, železníc, nadzemných a podzemných vedení, vodohospodárskych diel a zariadení musí investor urobiť také opatrenia, aby doterajšia sieť odvodňovacích a závlahových zariadení naďalej plnila svoj účel a dbať na ochranu opatrení vykonaných podľa § 7; takéto opatrenia sa musia zabezpečiť aj pri vykonávaní hospodárskotechnických úprav pozemkov.

§ 11
Ochrana poľnohospodárskeho pôdneho fondu pri geologickom a hydrologickom prieskume a pri budovaní nadzemných a podzemných vedení

Pri geologickom a hydrologickom prieskume a pri budovaní nadzemných a podzemných vedení na súčastiach poľnohospodárskeho pôdneho fondu sú prevádzatelia týchto prác povinní:

a) oznámiť včas zamýšľané vykonávanie prác výkonnému orgánu okresného národného výboru a výkonným orgánom miestnych národných výborov;

b) obmedziť práce na pozemkoch pokiaľ možno na čas vegetačného pokoja;

c) vykonávať práce tak, aby na kultúrach a poľnohospodárskom pôdnom fonde došlo k čo najmenším škodám;

d) skryť oddelene ornicu pred začatím prác a uviesť po ich skončení pozemok do pôvodného stavu.

§ 12
Vyňatie súčastí poľnohospodárskeho pôdneho fondu a vykonávanie zmien kultúr vnútri fondu

(1) O povolení, aby poľnohospodárska pôda sa vyňala z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, rozhodujú výkonné orgány okresných národných výborov po vypočutí výkonných orgánov miestnych národných výborov. Výkonné orgány krajských národných výborov môžu si vyhradiť rozhodnutie, ak pôjde o závažnejšie zásahy do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ktoré podstatnou mierou nepriaznivo narušia poľnohospodársku výrobu, alebo ak pôjde o vyňatie značnejšej plochy poľnohospodárskej pôdy.

(2) Výkonný orgán rozhodujúci podľa odseku 1 prihliadne najmä k politickému a ekonomickému zdôvodneniu vyňatia súčastí poľnohospodárskeho pôdneho fondu, k odhadu strát na poľnohospodárskej výrobe, ku ktorým týmto vyňatím dôjde, ako aj k tomu, či sa vykonalo vhodné a účelné sústredenie stavieb, využili doterajšie miesta a proluky a či sa zabránilo roztrieštenej výstavbe, najmä pri individuálnej bytovej výstavbe a výstavbe spoločných zariadení jednotných roľníckych družstiev a zariadení štátnych majetkov; podľa potreby uloží žiadateľovi o vyňatie súčasti poľnohospodárskeho pôdneho fondu predložiť zdôvodnenie zamýšľaného vyňatia a odhad strát na poľnohospodárskej výrobe.

(3) Meniť ornú pôdu na pôdu inak obrábanú bez súhlasu výkonného orgánu okresného národného výboru je zakázané; to platí aj pre zalesnenie poľnohospodárskej pôdy a pre jej použitie na založenie rybníkov a na zriadenie sadov a záhradok.

§ 13
Podmienky vyňatia z poľnohospodárskeho pôdneho fondu

Pri rozhodovaní o vyňatí z poľnohospodárskeho pôdneho fondu uloží kompetentný výkonný orgán národného výboru žiadateľovi o vyňatie z poľnohospodárskeho pôdneho fondu vykonať

opatrenie v záujme ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby, pričom musí dbať na hospodárnosť a účelnosť takých opatrení; podľa potreby uloží žiadateľovi najmä povinnosť postarať sa o poľnohospodárske využitie pôdy, pokiaľ možno až do jej skutočného použitia na iné účely, oznámiť včas užívateľovi pôdy začatie stavebných prác a vykonať na vlastný náklad skrytie kultúrnej vrstvy pôdy a jej odvoz na miesto jej hospodárneho využitia.

Záverečné ustanovenia

§ 14

Vláda stanoví vyhláškou opatrenia na zabránenie, prípadne na zmiernenie škôd spôsobených na poľnohospodárskej pôde a poľnohospodárskej výrobe dymom, popolčekami, prachom a inými tuhými a plynnými škodlivými splodinami unikajúcimi pri prevádzke priemyslových podnikov.

§ 15

Ministerstvo pôdohospodárstva vydá v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi predpisy na vykonanie tohto zákona; týmito predpismi môže upraviť aj ochranu zemín zúrodnenia schopných, uložených pod povrchom, ktoré banskou alebo inou činnosťou sa dostanú na povrch.

§ 16

(1) Zrušujú sa
vládne nariadenie č. 55/1951 Zb. o rozšírení plochy ornej pôdy a zabezpečení pôdy pre poľnohospodársku výrobu,

ustanovenia § 32 ods. 2 a § 52 ods. 1 zákona č. 41/1957 Zb. o využití nerastného bohatstva (Banského zákona), pokiaľ upravujú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy.

(2) Ustanovenia zákona č. 43/1955 Zb. o československých kúpeľoch a žriedlach a ustanovenie § 7 zákonného opatrenia Predsedníctva Národného zhromaždenia č. 61/1956 Zb. o ťažbe rašelín zostávajú nedotknuté.

§ 17

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho minister pôdohospodárstva v dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Štrougal v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.